

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.052.004
у Хмельницькому національному університеті
доктору педагогічних наук,
професору Бідюк Н. М.

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук
Шевченко Ольги Володимирівни
на дисертацію Хіміч Віти Леонідівни «Підготовка майбутніх учителів
фізичної культури до використання засобів народного хореографічного
мистецтва у професійній діяльності»,

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства перед закладами вищої освіти поставлено завдання розроблення таких способів підвищення ефективності навчального процесу, які би дали можливість, не збільшуючи термінів навчання, покращити якість професійних знань, умінь і навичок майбутніх учителів фізичної культури. Цього можна досягти, застосовуючи на заняттях методи, прийоми та засоби активного навчання. Тому проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності є нагальною.

Підтвердженням сказаному є виявлені авторкою суперечності, що проявляються, зокрема:

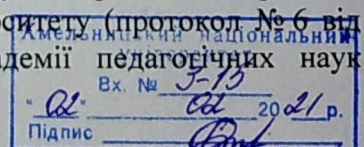
– між потребою в оновленні змісту цілеспрямованої рухової діяльності студентської молоді та сталістю форм і методів навчання, що застосовуються викладачами закладів вищої освіти у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема, до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності;

– між потенційними можливостями підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності і відсутністю її теоретичного і методичного забезпечення;

– між потужним виховним потенціалом народного хореографічного мистецтва та низьким рівнем його використання в освітньому процесі закладу вищої освіти.

З огляду на сказане, актуальність теми дисертаційного дослідження Хіміч Віти Леонідівни не викликає сумнівів.

Дисертація підготовлена відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт Хмельницького національного університету «Трансформація життєвого світу людини в умовах особистісного і професійного розвитку» (ДР № 0116U005844). Тему дисертації затверджено вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 6 від 24.11.2016 р.) та узгоджено в Національній академії педагогічних наук

України в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень в галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 3 від 29. 05. 2018 р.).

Науковий апарат, дисертаційного дослідження збалансований.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

Дисертанткою проведена значна робота щодо аналізу поняттєвого апарату з досліджуваної проблеми. Здійснено аналіз та різнобічну інтерпретацію понять «професійна підготовка», «підготовка майбутніх учителів фізичної культури», «професійна діяльність», «народне хореографічне мистецтво», «засоби народного хореографічного мистецтва», «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності», «готовність майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності».

Головні наукові положення, сформульовані у дисертації В. Л. Хіміч, достатньо обґрунтовано, а висновки та рекомендації опираються на сучасні методи педагогічного дослідження.

Нові факти, одержані здобувачем.

Віта Леонідівна досить ґрунтовно розкрила наукову новизну одержаних результатів, яка полягає у тому, що в роботі

– *вперше*: визначено й обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності (формування позитивної мотивації майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності; удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури на основі впровадження міждисциплінарного спецкурсу «Танцювальний хортинг»; використання інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності);

– *удосконалено*: компонентну структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний компоненти), зміст, форми, методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності; конкретизовано сутність понять «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності», «готовність майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності», «засоби народного хореографічного мистецтва»;

– *подальшого розвитку набули*: теоретичні засади положення щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Результати дисертаційного дослідження носять об'єктивний характер, опираються на достатню кількість дослідницького матеріалу та підтверджуються широтою охоплення і узагальнення зібраних і опрацьованих матеріалів, застосуванням комплексу методів наукового пошуку. Одержані показники обчислені з використанням методів математичної статистики.

Дисертація В. Л. Хіміч написана на відповідному науковому рівні, що підтверджує володіння здобувачкою теорією досліджуваної проблеми і відповідними методами наукового пошуку.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів.

Відповідно до поставленої мети дисертанткою: обґрунтовано можливість використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності; створено та впроваджено у навчальний процес закладів вищої освіти авторський спецкурс «Танцювальний хортинг»; методичні рекомендації «Ритміка і хореографія: методичні вказівки до вивчення дисципліни та самостійної роботи для студентів спеціальностей 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)» і 017 «Фізична культура і спорт», варіативного модуля «Танцювальний хортинг» для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класів (рівень стандарту) (програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 р.). Розроблено методичний посібник «Методика вивчення варіативного модуля «Танцювальний хортинг» для закладів загальної середньої освіти авторським колективом який схвалено Міністерством освіти і науки України (Протокол № 2 від 01. 07. 2019 р.). Також розроблена навчальна програма для гуртків фізкультурно-спортивного та оздоровчо-прикладного спрямування загальної середньої освіти «Народний танець», що схвалена для використання Міністерством освіти і науки України (лист Інституту модернізації змісту освіти від 02. 07. 2019 р. № 22. 1 / 12-Г-518).

Разом із викладачами Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти розроблено методичний посібник для закладів загальної середньої освіти для вивчення варіативного модуля «Танцювальний хортинг» (Протокол № 5 від 27. 12. 2019 р.).

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Хмельницького національного університету, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Луцького національного технічного університету, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Результати дослідження доцільно характеризувати як теоретично і практично значущі. Одержані практичні результати можуть бути використані з метою поглиблення знань майбутніх учителів фізичної культури щодо використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній

діяльності. Доцільним є використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності для вдосконалення фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури та проведення занять у закладах загальної середньої освіти за оновленою навчальною програмою, використовуючи варіативні модулі.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

У першому розділі *«Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності»* В. Л. Хіміч висвітлено проблему професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у сучасному науковому просторі та її нормативно-правові засади, визначено сутність і структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності.

Нам імпонує тлумачення авторкою дисертації поняття «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності», що трактується як процес, який передбачає формування професійної спрямованості особистості, засвоєння нею сукупності теоретичних знань, формування практичних умінь і навичок, накопичення досвіду, результатом якого є готовність майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності.

Авторкою доведено, що готовність майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності – це інтегральне особистісне утворення, що містить знання сутності народної хореографічної діяльності, характеризується зацікавленістю студентів та їх активною участю у творчій діяльності, застосуванням необхідних професійно-педагогічних умінь та навичок.

Досвід роботи у закладі вищої освіти дозволили авторці дисертації обґрунтувати власне бачення способів вирішення досліджуваної проблеми.

Вітою Леонідівною, на нашу думку, вдало обґрунтовано структуру готовності майбутніх вчителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва як особливого полікомпонентного конструкту, який містить: мотиваційно-ціннісний, когнітивний і діяльнісний компоненти; визначено критерії, показники та рівні готовності майбутніх вчителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва; проаналізовано стан її сформованості в студентів; розкрито зміст підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності.

У другому розділі *«Методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності»* автором запропонована модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності, яка включає чотири взаємопов'язані блоки (цільовий, теоретико-методологічний, організаційно-змістовий, діагностико-результативний) та відповідні педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній

діяльності (формування позитивної мотивації майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності; удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури на основі впровадження міждисциплінарного спецкурсу «Танцювальний хортинг»; використання інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності).

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності» дисертанткою охарактеризовано діагностичний інструментарій дослідно-експериментальної роботи. Він був розроблений відповідно до компонентної структури готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний і діяльнісний) за визначеними рівнями (низький, середній, високий).

Педагогічний експеримент, що складався з констатувального і формувального етапів, здійснювався впродовж 2016 – 2020 навчальних років.

Достовірність результатів підтверджується теоретичним обґрунтуванням проведеного дослідження, значною вибіркою респондентів, валідними методиками, поєднанням кількісного та якісного аналізу одержаних емпіричних даних.

У Загальних висновках викладено основні результати дослідження, сформульовано пропозиції щодо удосконалення підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження В. Л. Хіміч, слід відзначити зауваження, які можуть стати предметом дискусії під час захисту, а також висловити окремі побажання:

1. *Суперечності, виокремленні авторкою, сформульовано занадто узагальнено, потрібно визначити такі, що потім будуть вирішуватися у дослідженні.*

2. *Бракує оцінних суджень дослідниці при висвітленні концептуальних поглядів деяких науковців.*

3. *Робота значно виграла б, якби авторка окремим підрозділом розкрила зарубіжний досвід підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності та уточнила, які саме світові надбання можна використати у сфері їх підготовки в Україні.*

4. *У третьому розділі авторкою серед значної кількості діагностичних методик обрано методики Т. Елерса, Е. Шейна, А. Реанана і В. Якуніним в модифікації Н. Бадмасєвої, Д. Бермудес і О. Притули, О. Жаровської, Дж. Фінні та ін. Бажано було б більш чітко аргументувати саме такий вибір методик дослідження.*

5. *В роботі зустрічаються мовностилістичні неточності, калька.*

Висловлені зауваження, побажання і дискусійні думки не заперечують позитивної оцінки наукового рівня дисертації, що здійснює певний внесок у розроблення проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності.

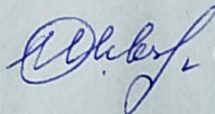
Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях.

Основний зміст дисертаційного дослідження відображено у 27 наукових публікаціях, з них: 7 статей у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук, 2 статті в зарубіжних виданнях, 15 публікацій у збірниках наукових праць і матеріалах конференцій, 1 методичні рекомендації, 2 авторських права.

Висновок. Дисертація Хімич Віти Леонідівни «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання засобів народного хореографічного мистецтва у професійній діяльності» є самостійним, завершеним науковим дослідженням та відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її автор – Хімич Віта Леонідівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка.

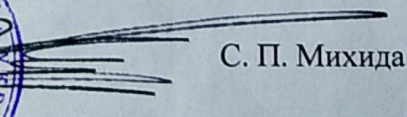
Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри
теорії і методики фізичного виховання
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

 О. В. Шевченко

Підпис О. В. Шевченко засвідчую:
Проректор з наукової роботи
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
доктор філологічних наук,
професор

С. П. Михида